

Fagnotat skoler og barnehager

Fredrikstad kommune

Seksjon utdanning og oppvekst – stab

UO

01.06.2022

Innhold

1	INTRODUKSJON AV TEMA	2
1.1	Innledning	2
1.2	Gjeldende regelverk og planer.....	2
2	KARAKTERISTIKK / STATUS / PROBLEMBESKRIVELSE.....	3
2.1	Skoler	3
2.2	Barnehager	4
2.3	Utfordringer med Kommuneplanens arealdel	5
3	MÅLBESKRIVELSE	5

Dette fagnotatet er utarbeidet som en del av grunnlaget for rullering av kommuneplanens arealdel 2023-35 for Fredrikstad kommune. Notatet bygger på foreliggende kunnskap, og nivået på vurderinger er tilpasset kommuneplanens arealdel. Ansvarlig for utarbeidelse av fagnotatet er Seksjon for utdanning og oppvekst ved stab UO.

1 INTRODUKSJON AV TEMA

1.1 Innledning

Alle valg og prioriteringer, også innen arealbruk, påvirker sosial bærekraft.

Plan- og bygningsloven har som formål å «fremme bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner». Dette innebærer bl.a. å «legge til rette for god utforming av bygde omgivelser, gode bomiljøer og gode oppvekst- og levekår, og fremme befolkningens helse og motvirke sosiale helseforskjeller, samt bidra til å forebygge kriminalitet».

Folkehelseloven sier tilsvarende: «Kommunen skal fremme folkehelse innen de oppgaver og med de virkemidler kommunen er tillagt, herunder ved lokal utvikling og planlegging, forvaltning og tjenesteyting».

1.2 Gjeldende regelverk og planer

Lov om grunnskole og den videregående opplæringa (opplæringsloven)

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1998-07-17-61>

Lov om barnehager (barnehageloven)

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64?q=barnehageloven>

Kommunedelplan oppvekst -

<https://www.fredrikstad.kommune.no/tjenester/politikk-og-demokrati/planer/alleplaner/kommunedelplan-oppvekst/>

Plan for barnehagebygg 2021-2031 -

<https://www.fredrikstad.kommune.no/tjenester/politikk-og-demokrati/planer/temaplaner/barn-familie-og-utdanning/plan-for-barnehagebygg-20212031/>

Forskrift om miljørettet helsevern for barnehager og skoler

<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/1995-12-01-928?q=forskrift%20om%20milj%C3%B8rettet%20helsevern%20for>

Uteområder i barnehager og skoler, NMBU 2019

[Uteområder i barnehager og skoler - skole.forebygging.no](https://skole.forebygging.no/uteomrader-i-barnehager-og-skoler)

2 KARAKTERISTIKK / STATUS / PROBLEMBESKRIVELSE

2.1 Skoler

Barns mestring av skoleløpet henger per i dag i stor grad sammen med foreldrenes mestring av skoleløpet. Foreldrene legger et helt vesentlig grunnlag for utvikling av tillit, mestring, ferdigheter og sosial kompetanse. Videre er barnehage og skole både direkte og indirekte svært viktig. På disse arenaene legges grunnlaget for videre utdanningsløp. De er dessuten viktige sosiale arenaer som gir venner, fellesskap og tilhørighet. Det er viktig for kommunen å lykkes innen disse tjenestene. Å kunne tilby nok barnehageplasser, av god kvalitet, er et tiltak for å nå mål om å utvikle kommunens sosiale bærekraft.

Forskning viser også at nærmiljøet kan spille en vesentlig rolle, i positiv eller negativ retning, for barns livskvalitet og videre helse. Kommunen kan være med å legge rammer for gode, helsefremmende nærmiljøer. I dette ligger også å se barnehage- og spesielt skolearenaen som noe mer enn læringsarenaer. Skolene kan utgjøre viktige nærmiljø møteplasser, og gymsalene viktige aktivitetsarenaer for større deler av lokalsamfunnet.

Forskning og nyere litteratur er klare på at hvordan vi utvikler arealer og by lokalt, påvirker både individuell mental og fysisk helse, og samfunnets sosiale bærekraft. Areal- og byutvikling legger rammer blant annet for atferd og sosialt liv, i tillegg til å påvirke luft-, vann- og miljøkvaliteter. Dette igjen påvirker psykisk og fysisk helse og risiko for død.

Det er hevdet at de mest presserende utfordringene for norske byer er en fortetting som ikke forringer, men tilfører kvaliteter.

Gode barnehager og gode skoler er blant de viktigste grepene vi kan gjøre for folks helse og trivsel, og bærekraftig utvikling. I dette ligger også gode fysiske rammebetingelser. Spesielt skole-arealer kan også være viktig i nærmiljø-utvikling.

Plan for skolebygg

Plan for skolebygg Del 2 – Skolekapasitet og skolebehov- er en oppfølging av del 1 og danner grunnlag for tiltaksutvikling og langsiktige investeringsbehov i Fredrikstad skolen. Del 2 er også en studie av mulige skoleløsninger og lokaliseringsvalg for den kommunale grunnskoletjenesten. Del 2 ble politisk behandlet før påsken 2022. Disse planene og politiske vedtak vil danne grunnlaget for det videre arbeidet med Plan for skolebygg 2022-2032.

Oversikt skolekapasitet

Kapasiteten for Gudeberg/Råkollen og Lunde skoler er vurdert ut fra skisseprosjektet for utbygging.

Skolenavn	Elevtall 2020/21 (GSI)	Kapasitet Fredrikstad kommune	Vurdert funksjonell kapasitet	Funksjonell kapasitetes- utnyttelse 2020/21	Egnethets- vurdering
Ambjørnrød skole	272	350	362	75 %	EG0-1
Begby skole	437	450	484	90 %	EG3
Borge skole	153	125	161	95 %	EG2-3
Borge ungdomsskole	451	500	594	76 %	EG0
Cicignon skole	487	525	477	102 %	EG0
Gressvik ungdomsskole	366	500	476	77 %	EG0
Gudeberg barne- og ungdomsskol	415	575	606	69 %	EG1
Hauge skole	234	230	220	107 %	EG0
Haugeåsen ungdomsskole	461	510	464	99 %	EG0
Hurrød skole	319	375	373	86 %	EG1
Kjølbeg skole	274	350	397	69 %	EG1
Krårerøy ungdomsskole	355	350	338	105 %	EG1-2
Kvernhuset ungdomsskole	467	500	473	99 %	EG0
Lunde barneskole	207	350	311	66 %	EG0
Manstad skole	415	425	420	99 %	EG2-3
Nylende skole	56	100	93	60 %	EG0
Nøkleby skole	495	675	593	83 %	EG0-1
Rekustad skole	284	400	363	78 %	EG0
Rød skole Krårerøy	267	300	326	82 %	EG0-1
Rød skole Onsøy	368	400	410	90 %	EG1
Rødsmyra skole	280	425	357	78 %	EG0
Sagabakken skole	226	350	378	60 %	EG0
Slevik skole	171	270	269	64 %	EG0-1
Torp skole	229	200	244	94 %	EG1
Torsnes skole	143	180	195	73 %	EG0
Trara skole	365	420	401	91 %	EG1
Trosvik skole	522	700	673	78 %	EG0
Vestbygda ungdomsskole	171	270	243	70 %	EG0
Årum skole	145	150	140	103 %	EG2

2.2 Barnehager

Strategier for å øke andel kommunale barnehager følges opp ved rullering av barnehage- og skolebruksplanen. Plan for barnehagebygg 2021–2031 erstatter Barnehage- og skolebruksplanen. Formålet med planen er å sikre riktig dimensjonert barnehagekapasitet i kommunen. Riktig dimensjonert barnehagekapasitet må sees i sammenheng med verbalvedtak om å øke andelen kommunale barnehager.

I et utviklingsperspektiv er det lettere å plassere barnehager ved behov. Det er mindre volumer, og private har mulighet til å både drifte og bygge barnehager. 35 % av barnehagebarna i Fredrikstad går i kommunale barnehager, som dermed tilsier at hele 65% går i private barnehager. Foreldre står fritt til å velge barnehage. Noen foreldre velger på bakgrunn av nærhet til egen bolig, mens andre velger barnehage etter pedagogisk innhold eller nærhet til arbeidsplass. Både kommunen som barnehageeier og private barnehageeiere har vedtekter som regulerer opptak av barn.

2.3 Utfordringer med Kommuneplanens arealdel

Fredrikstad kommune har utfordringer med skolekapasitet i flere deler av kommunen.

Endringer i rekkefølgebestemmelser for skolekapasitet i kommuneplanens arealdel bidrar til behovet for en plan som sikrer oversikt over eksisterende skolekapasitet og fremtidig skolekapasitet i vekstområdene i kommunen. Spesielt mangler det skolekapasitet i byområdet, hvor det er planlagt at den største delen av framtidig boligbygging skal skje. Sentrum og sentrumsnære deler av Kråkerøy må derfor ha et utvidet fokus.

Det anses at Fredrikstad har full barnehagedekning pr. d.d. Utfordringen blir når antall barn 1-5 år vil øke i fremtiden. Historisk sett er arealknapphet i byområdet en utfordring. Tidligere vedtatt Barnehageplan for Fredrikstad kommune 2001–2004 viser et utfordringsbilde med behov for flere barnehageplasser i byområdet og begrensede tomtemuligheter. Sentrum og sentrumsnære områder er fortsatt utfordring, sett både i forhold til dagens barnehagekapasitet samt egnede areal og tomter til utbygging.

Uteoppholdsareal i barnehagen skal være seks ganger så stort som leke- og oppholdsarealet inne ved eksisterende barnehagebygg. For å oppnå en tilstrekkelig kompakt byutvikling skiller man nå mellom krav for barnehager i bysentrum og for barnehager i mindre sentrale områder. Dette er gjeldende ved nybygg og ved rehabiliteringsprosjekter av eksisterende barnehager. Utgangspunktet og hovedanbefalingen er at 25 m² per barn i barnehager gjelder generelt. I sentrum kan utearealet reduseres til 15 m² per barn.

3 MÅLBESKRIVELSE

Kommunen skal oppfylle retten til grunnskoleopplæring for alle som er bosatte i kommunen. Alle elever har rett til et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring.

Skolestrukturen og kapasiteten skal til enhver tid tilpasses det gjeldene behovet, og sikre at kommunen bygger riktige bygg til riktig tid, samt støtter opp under ønsket arealutvikling.

Plan for barnehagebygg 2021–2031 har som formål å lage et beslutningsgrunnlag for å sikre riktig dimensjonert barnehagekapasitet i Fredrikstad kommune. Det er behov for å sikre nok areal til framtidig barnehageutbygging, i tråd med retningslinjer for kvalitet i barnehagen.

Kommunen har plikt til å tilby plass i barnehage til barn under opplæringspliktig alder som er bosatt i kommunen.

Kommunedirektør bes ved behandling av handlingsplan 2019–2022 om å legge fram en strategi for å øke den kommunale andelen barnehager i Fredrikstad.